

A GYERMEKEK BÁNTALMAZÁSA

Gyermekpszichiátriai Szakrendelés és
Gonozó

dr. Palaczky Mária
gyermekpszichiáter

Magyarország célba ér

A szülői gondoskodás 4 dimenziója

1. Érzékenység/érzéketlenség
2. Elfogadás/elutasítás
3. Együttműködés/beavatkozás
4. Figyelembe vétel/ignorálás

/Kevin Brown/

Biztonságos gyermekkor

1. Név és regisztráció a születéskor,
anyakönyvi kivonat, TAJ stb..- ingyenes
egészségügyi ellátás!
2. Segítséghez való jog
3. Fizikai-kognitív fejlődés támogatása
4. Érzelmi fejlődés-beszédfejlődés-attachement
5. Önellátás: 3 éves korra öltözés,
szobatisztaság

Biztonságos otthon

1. Fizikai biztonság (lépcső, tűz, gyógyszerek, veszélyes eszközök)
2. Emocionális biztonság
3. Összefüggés az otthoni balesetek és az elhanyagolás között
4. Napi rutin: biztonság a gyermeknek, szoktatás-következetesség

Biztonságos iskola

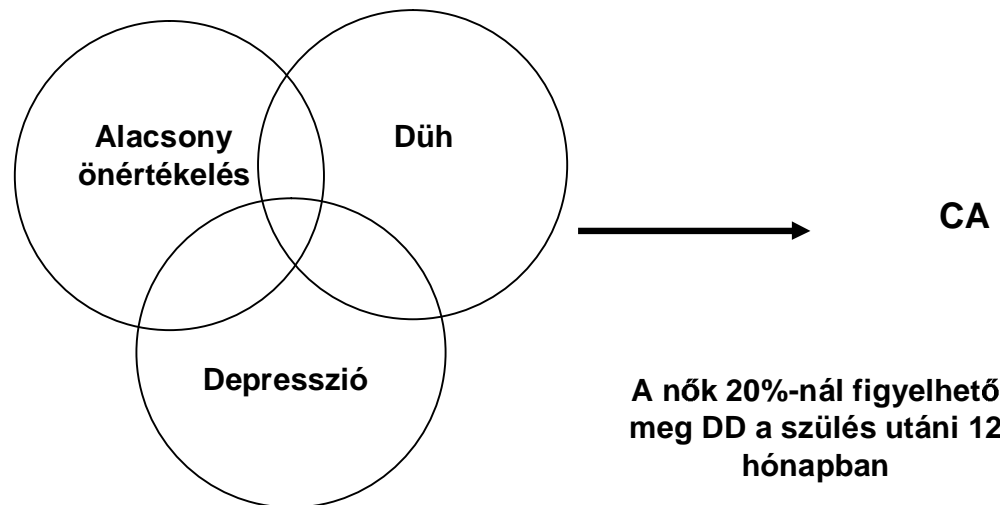
1. Az iskolai rendszer és a fizikai agresszió
2. Az iskolai társas kapcsolatok pozitív emocionális légköre
3. Olweus prevenciós modellje

A gyermekegészségügy feladatai

1. Detektálja a fejlődést
2. Térképezi a rizikótényezőket
3. Felméri a szükségleteket (gyermek, család)
4. Megismeri a szülő képét a gyermekről
5. Információkat gyűjt a kötődésről
6. Segíti a szülőt a nevelésben

VÉDŐNŐ SZEREPE ÉS FONTOSSÁGA

A szülői rizikótényezők

A gyermekbántalmazás spektruma

Az egészségügy tudomására jutott esetek:

70%- fizikai abuzus

25%- szexuális zaklatás

5%- súlygyarapodási problémák a
gondozás elhanyagolása miatt

3 felelősségünk van: felfedezés-jelzés-
megelőzés

Fizikai bántalmazás def.

- 18 évesnél fiatalabb gyermek sérülése vagy annak veszélye, mely a szülő vagy gondozó ütés, rúgás, rázás, dobás, szúrás, vágás, égetés, forrázás vagy fojtogatás, bántalmazása során jön létre.

NIS (National Incidence Study – USA, Sedlak-Brodhaust, 1996)

Szexuális bántalmazás def.:

- A gyermeket nála min. 5 évvel idősebb személy kontakt, vagy non kontakt módon bevonja szexuális aktivitásába saját szexuális örömszerzése céljából
- (NIS, 1996)

Emocionális abuzus def.:

A gyermek folyamatos lekicsinylése, kritizálása, verbális fenyegetése és emocionális szükségleteinek tendenciózus figyelmen kívül hagyása, mely számára szenvedést okoz

(NIS, 1996)

Még egy a definíciók közül

Terr (1970)

„A fizikai abuzus olyan visszaélés a gyermek egészségével (mentális és fizikai), mely visszafordíthatatlan törést okoz annak lelki életében, mely a bántalmazás megmagyarázhatatlansága, irracionálitása, érzelmi hőfoka, viharos lefolyása miatt állhat elő. Ha a gyermek a bántalmazást nem képes kognitíve elrendezni, vagyis ha nem nyer értelmet az életében (pl.: valamilyen nevelési rendszer részeként), a bántalmazó szülő irracionális félelmek forrásává válik, akiből kiszámíthatatlanul törnek elő az indulatok.”

Gyakoriság

	1980		1986		1993	
Bántalmazás	%	Estetszám	%	Esetszám	%	Esetszám
Fizikai	3,1	199 100	4,3	269 700	5,7	381 700
Emocionális	2,1	132 700	2,5	155 200	3,0	204 500
Elhanyagolás						
Fizikai	1,6	103 600	2,7	167 800	5,0	338 900
Emocionális	0,9	56 900	0,8	49 200	3,2	212 800

A fizikai gyermekbántalmazás testi tünetei

- Véraláfutások, zúzódások, égések, fejsérülések, törések, akut has tünetek
- Idegrendszeri, érzékszervi tünetek
- Szándékos gyógyszerezés vagy mérgezés (eszméletzavar, görcsök)
- Hiperhidráció vagy dehidráció
- Hipotermia
- Hipoxia

A fizikai gyermekbántalmazás egyéb jellegzetességei

- A szülő viselkedése, a sérülés keletkezéséről szóló irreális magyarázatok
- A gyermek külleme
- A gyermek viselkedése
- A család karakterisztikumai

A vizsgálat

- A bekerülés körülményeinek részletes dokumentálása
- Heteroanamnézis a lehető legtöbb forrásból
- Alapos, részletes, testi és mentális vizsgálat
- Precíz dokumentáció a statusról
- Saját vizsgálati protokoll
- Vélemény, terápiás javaslat

A gyermekbántalmazás testi következményei

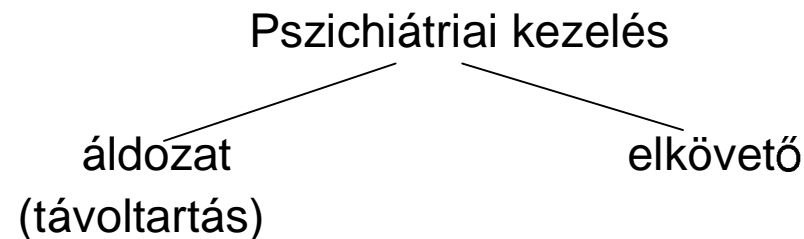
- Bőr és lágyrész sérülések
- Jellegzetes törések. (bántalmazottak 10-20 %-ában megtalálható)
- Súlyos intrakraniális sérülések (az első életévben ezek 95%-a bántalmazás miatti)
- Hasúri szervek sérülése (a bántalmazott gyermekek 2. leggyakoribb halál oka)
- Érzékszervi sérülések
- Testi fejlődés elmaradása (pszichogén törpeség)

A gyermekbántalmazás pszichés következményei

- Kognitív elmaradás (intelligencia nyelvi készségek)
- Attachment zavarok (D típusú kötődés)
- Negatív énkép, depresszív tünetek
- Szuicid késztetések
- Kapcsolati és magatartászavarok
- Hiányos coping technikák
- Érzelmi – szorongásos – alvászavarok
- Szomatizációs zavarok
- Transzgenerációs átöröklés

A gyermekbántalmazás kezelése

- Cél a gyermekbántalmazás megszüntetése
- Jelzés a Gyermekvédelmi Szolgálat felé (a bizonyítás nem az észlelő dolga)
- Együttműködés
- Hospitalizáció: jelentős sérülés
távoli lakóhely
kisgyermek és kétes diagnózis esetén
(Szükség esetén eseti gondnokság igénybevétele)

Megelőzés

A „rizikó szülők” korai azonosítása:

- Serdülő terhesség
- Szülő bántalmazott volt
- Előző gyermekbántalmazás
- Anya alkoholos, drogos
- Negatív kijelentések a gyermekre
- Beteg kora –, vagy újszülött ritka látogatása
- Csecsemő pofozása, igényeinek súlyos elhanyagolása

Preventív beavatkozások

- Intenzív gravida gondozás
- Intenzív csecsemő gondozás
- Szülés és korai kötődés problémái
- Gyakori védőnői látogatás
- Telefonos tanácsadás
- Óvodai, bölcsődei felvétel
- Családtervezés
- Az elkövető kezelése

Prognózis

A rossz bánásmód altípusa (fizikai, emocionális, szexuális)

Az esemény súlyossága

Az esemény gyakorisága és kronicitása

A fejlődési időszak, amelyben az abuzus előfordult

A családon kívüli elhelyezés típusa és száma

Az elkövető személye és szerepe az áldozat életében (Barnett 1993)

Prognózis II.

- Ha a bántalmazott gyermeket minden megelőzési rendszabály, terápia nélkül hagyjuk a bántalmazó környezetben:
5%-ban várható, hogy meghal, 25%-ban, hogy súlyosan sérül.

Összefoglalva:

- A gyermekbántalmazás gyakori és súlyos társadalmi probléma
- Nagy hatással van a gyermeki morbiditásra, mortalitásra, jelentős, bár nem specifikus pszichopatológiával jár
- Feltáratlansága elhúzódó, és terápiareszisztens testi és pszichés tünet oka lehet
- Kezelés nélkül transzgenerációsan öröklődik